

Anexa 1. Fișa disciplinei R40 – F01

FIȘA DISCIPLINEI

1. Date despre program

Facultatea	Istorie, Geografie și Științe Sociale
Departamentul	Științe Umane și Social-Politice
Domeniul de studii	Istorie
Ciclul de studii	Masterat profesional
Programul de studii	Istorie: permanențe, interferențe și schimbare

2. Date despre disciplină

Denumirea disciplinei	Istoria ideilor federaliste în Europa				
Anul de studiu	I	Semestrul	2	Tipul de evaluare	Colocviu
Regimul disciplinei	Categorია formativă a disciplinei			DS	
	DF - fundamentală, DS - de specializare, DC – complementară				
Categorია de opționalitate a disciplinei:				DOP	
DOB – obligatorie, DOP – opțională, DFA – facultativă					

3. Timpul total estimat (ore alocate activităților didactice)

I a) Număr de ore pe săptămână	2	Curs	1	Seminar	1	Laborator/ Lucrări practice	Proiect
I b) Totalul de ore pe semestru din planul de învățământ	28	Curs	14	Seminar	14	Laborator/ Lucrări practice	Proiect

Distribuția fondului de timp pe semestru		ore
II.a) Studiu individual		69
II.b) Tutoriat (pentru ID)		
III. Examinări		3
IV. Alte activități (precizați):		

Total ore studiu individual (II.a+II.b+III)	69
Total ore pe semestru (I.b+II.a+II.b+III+IV)	100
Numărul de credite	4

4. Competențe specifice acumulate

Competențe profesionale/generale	CP2. Analizează sursele înregistrate, cum ar fi dosarele autorităților publice, ziarele, biografiile și scrisorile, pentru a descoperi și a interpreta trecutul. CP5. Redactează lucrări științifice, academice și documentație tehnică. CP8. Aplică strategii didactice (Utilizează o gamă largă de instrumente și metodologii de predare adecvate pentru conținutul clasei, nivelul, obiectivele și prioritățile persoanelor care învață).
Competențe transversale	CT1. Evaluează în mod critic informațiile și sursele acestora. CT2. Aplică cunoștințe în domeniul științelor sociale și umaniste.

5. Rezultatele învățării

Cunoștințe	Aptitudini	Responsabilitate și autonomie
Masterandul își însușește și utilizează conceptele de bază ale disciplinei și dobândește cunoștințe esențiale pentru înțelegerea dezbaterilor științifice cu privire la națiune.	Masterandul efectuează cercetare istorică, analizează date pentru a descoperi informații utile și dobândește aptitudini de a compara și înțelege într-o perspectivă comparativă istoria Europei și a conceptului de națiune.	Absolventul realizează evaluări ale dezbaterilor din bibliografia de specialitate, identificând modele, cadre și recurențe, pe baza cărora poate construi un discurs critic cu privire la națiune și importanța acesteia de-a lungul istoriei și în lumea actuală.
Masterandul descrie trăsăturile Caselor Regale din sud-estul Europei din secolele XIX-XX, care au influențat istoria statelor din această zonă și au contribuit la dinamica specifică a procesului de modernizare/ occidentalizare din regiune.	Absolventul sintetizează și compară trăsăturile regalității din țările sud-estului european, în perspectivă diacronică și națională.	Absolventul manifestă simț critic și discernământ în gestionarea informațiilor teoretice.
Absolventul descrie conceptele fundamentale ale eticii muncii, în concordanță cu normele recente ale cercetării științifice.	Absolventul aplică normele cercetării științifice în elaborarea temelor de seminar, referatelor și lucrării de disertație.	Absolventul manifestă integritate intelectuală, citând adecvat sursele bibliografice consultate, evitând plagiatul și preluarea ca atare a producțiilor AI.
Masterandul/ absolventul observă și analizează evoluția diacronică a elementelor de cultură politică și de civilizație care modelează identitatea individuală și colectivă națională și europeană.	Masterandul/ absolventul corelează reprezentări culturale cu imagini socioculturale și trăsături identitare din spațiul românesc și european, cu accent pe rolul modelelor politice, culturale și	Masterandul/ absolventul realizează texte, prin raportarea argumentată la diversitatea valorilor și a normelor culturale-historice din spațiul românesc și european.

	istorice din antichitate și primele secole ale Evului Mediu.	
Masterandul/ absolventul descrie concepte specifice teoriei culturale actuale și le identifică în diferite produse culturale.	Masterandul/ absolventul problematizează efectele sociale ale ideologiilor construite de discursurile culturale.	Masterandul/ absolventul redactează lucrări științifice ce valorifică critic sursele de informare și promovează valorile umaniste.
Masterandul situează abordarea istoriei orale în contextul factorilor sociali determinanți, descriind cauzele, condițiile și scopurile manifestărilor societății în condițiile regimurilor autoritare și dictatoriale.	Masterandul aplică modelele teoretice specifice studiului istoriei orale a comunismului în România, folosind într-o manieră interdisciplinară instrumentele și metodologia puse la îndemână de științele sociale.	Masterandul este atent la specificul cercetărilor de tip sociologic și de istorie orală, manifestă echilibru și discernământ în operarea cu datele culese în cercetările de teren.
Masterandul își însușește baza operațională necesară în utilizarea metodelor și tehnicilor de investigare a specificității structurilor vieții private, prin prisma conexiunilor relaționale (analize tipologice, structurarea și dinamica componentelor etc) și a surselor înregistrate (surse primare și secundare) necesare pentru a descoperi și interpreta trecutul.	Masterandul identifică și aplică diverse metode și tehnici de investigare a structurilor vieții private, extrăgând critic informație validă din variate surse primare și secundare, pentru a descoperi viața privată a comunităților din trecut, aa le înțelege specificul și a realiza lucrări științifice.	Absolventul își construiește o percepție corectă asupra vieții private din trecut, printr-o interpretare critică a diverselor categorii de izvoare istorice, folosind metode și tehnici adecvate.
Masterandul își însușește noțiuni și cunoștințe esențiale cu privire la fenomenologia și procesualitatea vieții politice și economice contemporane, formându-și o viziune complexă, interdisciplinară și aflată într-o raportare continuă cu dinamica istorică.	Masterandul dobândește aptitudinile necesare înțelegerii proceselor și fenomenelor (politice, economice, sociale) ale lumii contemporane, se familiarizează cu bibliografia de specialitate și își dezvoltă un aparat conceptual și metodologic apt să conducă la o interacțiune benefică cu diverse medii de cercetare și profesionale.	Masterandul își construiește prestigiul social prin atenția acordată cultivării atașamentului pentru valorile democratice și civice, dezvoltării capacității de comunicare, de colaborare și deschidere interculturală, antrenării gândirii analitice și critice, desfășurării de activități de cercetare la nivel interdisciplinar.
Masterandul identifică și utilizează izvoarele privitoare la istoria evreilor din România de la crearea statului român modern până în perioada comunistă.	Masterandul analizează mijloacele de construcție și strategiile discursive utilizate în elaborarea unor documente și mărturii privitoare la evrei.	Masterandul gestionează autonom o cantitate mare de informații teoretice și extrage cu discernământ ideile de referință, dovedind echilibru și imparțialitate. Formulează puncte de vedere argumentate, critice, în cadrul unor conferințe și simpozioane, reactează texte și lucrează cu medii virtuale de învățare, conștientizând raportul identitate/diversitate și importanța toleranței în viața socială și politică. Dovedește responsabilitate, autonomie și echilibru în elaborarea sarcinilor de lucru individual și în echipă.
Masterandul adaptează noțiunile teoretice la investigarea faptelor istorice, situate în contexte geopolitice, geoeconomice și geoculturale diverse	Masterandul analizează și compară doctrinele, programele și strategiile electorale ale partidelor politice din România, de la apariția lor până în prezent, în vederea înțelegerii fenomenului partizan din spațiul românesc, în cadru democratic, dar și nedemocratic (perioada regimurilor autoritare și dictatoriale).	Masterandul respectă normele de cercetare, manifestă echilibru și discernământ în operarea cu corpusuri de texte; dovedește responsabilitate, autonomie și echilibru în elaborarea sarcinilor de lucru individual și în echipă.
Masterandul identifică și diferențiază caracteristici ale partidelor politice, cunoaște particularitățile ideologice și doctrinare, precum și aspecte majore ale programelor ale formațiunilor politice din România, în epoca modernă și contemporană.	Masterandul demonstrează abilități de aplicare a metodelor de cercetare specifice domeniului.	Masterandul dovedește responsabilitate, autonomie și echilibru în elaborarea ipotezelor de lucru, în aplicarea metodelor de lucru, în înregistrarea rezultatelor analizelor, evitând plagiatul.

6. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor specifice acumulate)

Obiectivul general al disciplinei	Dezvoltarea la studenți a unui limbaj de specialitate și a posibilității plasării în timp și în spațiu a principalelor idei federaliste, teorii federaliste și sisteme statale federale, precum și plasarea acestora în contexte naționale și internaționale.
-----------------------------------	---

7. Conținutul predării și învățării

Curs	Nr. ore	Metode de predare	Observații
1. Definirea și conceptualizarea federalismului (federalism, federalizare, confederație, federație, uniune, ligă, condominium etc).	2	prelegerea, explicația, conversația euristică, demonstrația	
2. Excurs istoric sintetic asupra federalismului - Aranjamente federale ale antichității - Aranjamente federale medievale - Aranjamente federale în epoca modernă (secolele al XVIII-lea – al XIX-lea) - Aranjamente federale ale secolului al XX-lea	2	analiza, sinteza, abstractizarea, comparația	
3. Modele de federalism - Modelul centralist (francez) - Modelul german (federalismul parlamentar) - Modelul elvețian (federalismul colegial) - Modelul american (federalismul prezidențial)	2	prelegerea, explicația, conversația euristică, demonstrația	

4. Forme de teoretizare ale federalismului - Teoria liberală (M. Burgess, D. J. Elazar, A. Spinelli, K. C. Wheare) - Teoria realistă (William Riker, David McKay) - Teoria legal-instituțională (K. C. Wheare) - Teoria sociologică (W. S. Livingston) - Teoria politică/a negocierii (W. H. Riker) - Teoria procesuală/a dezvoltării (Carl Friedrich) - Teorii clasice (legal-instituțională) - Teorii moderne (sociologică, procesuală, a negocierii) - Teorii originare (sociologică, a negocierii) - Teorii funcționaliste (legal-instituțională, sociologică, procesuală)	2	comparația, problematizarea, învățarea prin descoperire	
5. Federalismul ca sistem de guvernare - Definiție - Caracteristici principale (independență, distribuția și partajarea puterii între guvernul central și guvernele regionale, existența unei Constituții Federale scrise, unitate în diversitate etc)	2	prelegerea, explicația, conversația euristică, demonstrația	
6. Relația federalismului cu ideologiile societale ca: - Anarhismul - Comunitarismul - Multinaționalismul - Multiculturalismul - Interculturalismul	2	comparația, problematizarea, învățarea prin descoperire	
7. Stat unitar versus stat federal - Definiție - Comparație - Evoluții	2	analiza, sinteza, abstractizarea, comparația	

Bibliografie minimală recomandată

- Benz Arthur; Broschec, Jörg (Eds.), *Federal Dynamics. Continuity, Change, and Varieties of Federalism*, Oxford, Oxford University Press, 2013.
- Brezeanu Stelian, *Imperiu universal și monarhie națională în Europa creștină – studii de gândire politică medievală*, București, Editura Meronia, 2005.
- Erk Jan, Swenden, Wilfried (Eds.), *New Directions in Federalism Studies*, London – New York, Routledge Taylor & Francis, 2010.
- Fossati Amedeo, Panella Giorgio (Eds.), *Fiscal Federalism in the European Union*, London – New York, Routledge Taylor & Francis, 2005.
- Gunlicks Arthur B., *The Länder and German Federalism*, Manchester (UK) – New York (USA), Manchester University Press, 2003.
- Halberstam Daniel, Reimann Mathias (Eds.), *Federalism and Legal Unification. A Comparative Empirical Investigation of Twenty Systems*, Dordrecht – Heidelberg – New York – London, Springer, 2014.
- Keil Soeren, *Multinational Federalism in Bosnia and Herzegovina*, Surrey (UK) – Burlington (USA), Ashgate Publishing Limited, 2013.
- Kincaid John, Le Roy Katy, Saunders Cheryl (Eds.), *A Global Dialogue on Federalism*, Volume III, *Legislative, Executive and Judicial Governance in Federal Countries*, Montreal – Kingston – Londra – Ithaca, McGill - Queen's University Press, 2006.
- Lopéz–Basaguren Alberto, Escajedo San-Epifanio Leire (Eds.), *Claims for Secession and Federalism. A Comparative Study with a Special Focus on Spain*, Cham (Switzerland), Springer, 2019.
- Eiusdem (Eds.), *The Ways of Federalism in Western Countries and the Horizons of Territorial Autonomy in Spain*, Volume 2, Heidelberg – New York – Dordrecht – Londra, Springer, 2013.
- Máiz Ramón, *The Inner Frontier. The Place of Nation in the Political Theory of Democracy and Federalism*, traducere în engleză de Jed Rosenstein și Arjun Tremblay, Bruxelles – Berna – Frankfurt pe Main – New York – Oxford – Viena, P.I.E. Peter Lang, 2012.
- Mangiameli Stelio (Ed.), *Italian Regionalism: Between Unitary Traditions and Federal Processes. Investigating Italy's Form of State*, Heidelberg – New York – Dordrecht – London, Springer International Publishing, Switzerland, 2014.
- Menon Anand, Schain Martin (Eds.), *Comparative Federalism: The European Union and the United States in Comparative Perspective*, Oxford, Oxford University Press, 2006.
- Michelmann Hans (Ed.), *A Global Dialogue on Federalism*, Volume V, *Foreign Relations in Federal Countries*, Montreal – Kingston – London – Ithaca, McGill - Queen's University Press, 2009.
- Paquette Jonathan, *Cultural Policy and Federalism*, Cham (Switzerland), Springer Nature AG, Palgrave Macmillan, 2019.
- Popelier Patricia, Sahadžić Maja (Eds.), *Constitutional Asymmetry in Multinational Federalism. Managing Multinationalism in Multi-tiered Systems*, Nature Switzerland AG, Cham, Palgrave Macmillan, 2019.
- Ross Cameron, *Federalism and democratisation in Russia*, Manchester (UK) – New York (USA), Manchester University Press, 2002.
- Schiavon Jorge A., *Comparative Paradiplomacy*, London – New York, Routledge Taylor & Francis Group, 2019.
- Seymour Michel, Gagnon Alain–G. (Eds.), *Multinational Federalism. Problems and Prospects*, Houndmills, Basingstoke, Hampshire (UK) – New York (USA), Editura Palgrave Macmillan, 2012.

Aplicații (seminar / laborator / lucrări practice / proiect)	Nr. ore	Metode de predare	Observații
1. Gânditori profederaliști ai Evului Mediu	2	conversația euristică, comparația, analiza, sinteza, resurse web, videoprojector	
2. Teoreticieni ai federalismului în Epoca Modernă (secolele XVIII-XIX)	2	conversația euristică, comparația, analiza, sinteza, resurse web, videoprojector	
3. Proiecte federale ale secolului XX	2	conversația euristică,	

- <i>Statele Unite ale Austriei Mari</i> – Aurel C. Popovici - <i>Proiecte confederative – Liga Națiunilor, Mica Înțelegere, Înțelegerea Balcanică</i> - <i>Paneuropa</i> – R. Coudenhove Kalergi - <i>De la Comunitatea Europeană la Uniunea Europeană</i>		comparația, analiza, sinteza, resurse web, videoproiector	
4. Sistemul federal elvețian. Concepție și realizare	2	comparația, problematizarea, învățarea prin descoperire	
5. De la Imperiu la Republică. Ideea și sistemul federal german.	2	comparația, problematizarea, învățarea prin descoperire	
6. Sistemul federal belgian	2	comparația, problematizarea, învățarea prin descoperire	
7. UE – Confederație sau Federație?	2	dezbateră	

Bibliografie minimală recomandată

- Alessi N., Trettel M., *Embracing Diversity. How Law and Federalism Shape Inclusive Societies*, în "Eurac Researches", 2025.
- Arbesleitner Roland, *Partei buchwirtschaft (Österreich und Deutschland)*. Global Informality Project, Rechtlexikon.net.2014, Parteipatronage, Demokratiezentrum Wien, www.demokratiezentrum.org/?id., accesat la 11. 02. 2025.)
- Benz A., Sonnicksen J. (Eds.), *Federal Democracies at Work. Varieties of Complex Government*, 1st edition, Toronto, University of Toronto Press, ON, Canada, Buffalo, NY, USA, London, UK, 2021.
- Bournakis I., *The Politics of Fiscal Federalism. Neoliberalism versus Social Democracy in Multilevel Governance*, Montreal, McGill-Queen's University Press, 2019.
- Choquet Sabine, *Diversité légitime et illégitime – La Suisse et ses minorités*, în „Droit et Cultures”, 77 (1), 2019.
- Da Silva M., *Federalism*, în “Contemporary Political Philosophy Issues”, 17, 2022.
- Dardanelli P., Kincaid J., Adeney K., Moscovich L., Olmeda J.C., Schlegel R., Suberu R., Boni F., Lacroix Eussler S, *Authoritarianism, Democracy and de/Centralization in Federations. What Connections?*, în “Regional Federal Studies”, 33, 2023, pp. 577–606.
- Döring Thomas, Schnellenbach Jan, *A Tale of Two Federalismus. Germany, the United States, and the ubiquity of centralization*, în „Constitutional Political Economy”, nr. 22, March 2011, pp. 84-85.
- Fenna A., Schnabel J., *What Is Federalism? Some Definitional Clarification*, în “Publius. Journal of Federalism” 54, 2024, pp. 179–200.
- Frateur J., Bursens P., Meier P., *Exploring the Relationship between Federal Reform and the Representation of the People. The Case of the Belgian House of Representatives*, în “Publius Journal of Federalism, 53, 2023, pp. 618–641.
- Gagnon, A.-G., *Multinational Federalism. Challenges, Shortcomings and Promises*, în “Regional Federal Studies”, 31, 2021, pp. 99–114.
- Georgescu Vlad, *Ideile politice și iluminismul în Principatele Române 1750-1831*, București, Editura Academiei, 1972.
- Grünert Matthias, *Multilingualism in Switzerland*, în Günter Holtus and Fernando Sánchez-Miret (Eds.), *Manuals of Romance Linguistics*, Berlin-Boston, De Gruyter, 2018
- Hoijier Olof, *Le Pacte de la Société des Nations. Commentaire théorique et pratique*; Paris, Éditions Spes, 1926.
- Huglin T.O., *Federalism and Political Theory. A Case of Mutual Neglect*, în Kincaid J. (Ed.) *A Research Agenda for Federalism Studies. Elgar Research Agendas*, Cheltenham, UK, Edward Elgar Publishing Limited, 2019, pp. 15-26.
- Jewkes M., *Diversity, Federalism and the Nineteenth-Century Liberals*, în “Critical Review of International Social and Political Philosophy”, 19 (2), 2016, pp. 184–205.
- Kincaid J., *The Eclipse of Dual Federalism by One-Way Cooperative Federalism*, în “Arizona State Law Journal”, 49, 2017, pp. 1061–1089.
- Lebrun F, Carpentier, J., *Istoria Europei*, București, Editura Humanitas, 2006.
- Lipatti Valentin, *Actul de la Helsinki și Europa de azi*, București, Editura Fundației România de Măine, București, 1995.
- Milza Pierre, Berstein Serge, *Istoria secolului XX*, vol. I-III, București, Editura All, 2001.
- Morin Edgar, *Gândind Europa*, Bucuresti, Editura Trei, 2002.
- Neumann Victor, *Tentația lui Homo Europaeus. Geneza ideilor moderne în Europa Centrală și de Sud-Est*, Iași, Editura Polrom, 2006.
- Ohmae Kenichi, *The Borderless World. Power and Strategy in the Interlinked Economy*, New York, Harper Perennial, 1991.
- Osipov A., *Mapping Non-Territorial Autonomy Arrangements*, în “Ethnopolitics”, 21, 2022, pp. 561–580
- Philippart, Eric, *Nations et Frontières dans la nouvelle Europe*, Bruxelles, 1993.
- Popovici, Aurel C., *Statele Unite ale Europei*, Roma, Fondation Européenne Dragan, 1979.
- Quejeo F., Sanjaume-Calvet M., *Defensive Federalism. Protecting Territorial Minorities from the “Tyranny of the Majority”*, 1st edition, Routledge, London, 2022.

8. Evaluare

Tip activitate	Criterii de evaluare	Metode de evaluare	Pondere din nota finală
Curs	Înșușirea principalelor noțiuni, idei, teorii despre federalismul european; cunoașterea problemelor de bază din domeniu; abilități, cunoștințe certe și profund argumentate; exemple analizate, comentate; mod personal de abordare și interpretare; parcurgerea bibliografiei	Evaluare frontală	50%

Seminar	Definirea corectă a principalilor termeni, teorii, concepte; cunoașterea și parcurgerea bibliografiei minimale; analiza a minimum două documente sau texte istorice; realizarea proiectului	Proiect	50%
Laborator/ Lucrări practice			
Proiect			

Fișa disciplinei include, dacă este cazul, elemente adaptate persoanelor cu dizabilități, în funcție de tipul și gradul acestora.

Data completării	Grad didactic, nume, prenume, semnătura titularului de curs	Grad didactic, nume, prenume, semnătura titularului de aplicație
20.09.2025	Lector univ.dr. Gafița Vlad	Lector univ.dr. Gafița Vlad

Data avizării	Grad didactic, nume, prenume, semnătura responsabilului de program
22.09.2025	Lector univ.dr. Bălan Dinu

Data avizării în departament	Grad didactic, nume, prenume, semnătura directorului de departament
22.09.2025	Prof.univ.dr. Onișoru Gheorghe

Data aprobării în consiliul facultății	Grad didactic, nume, prenume, semnătura decanului
22.09.2025	Prof.univ.dr. Pintescu Florin

